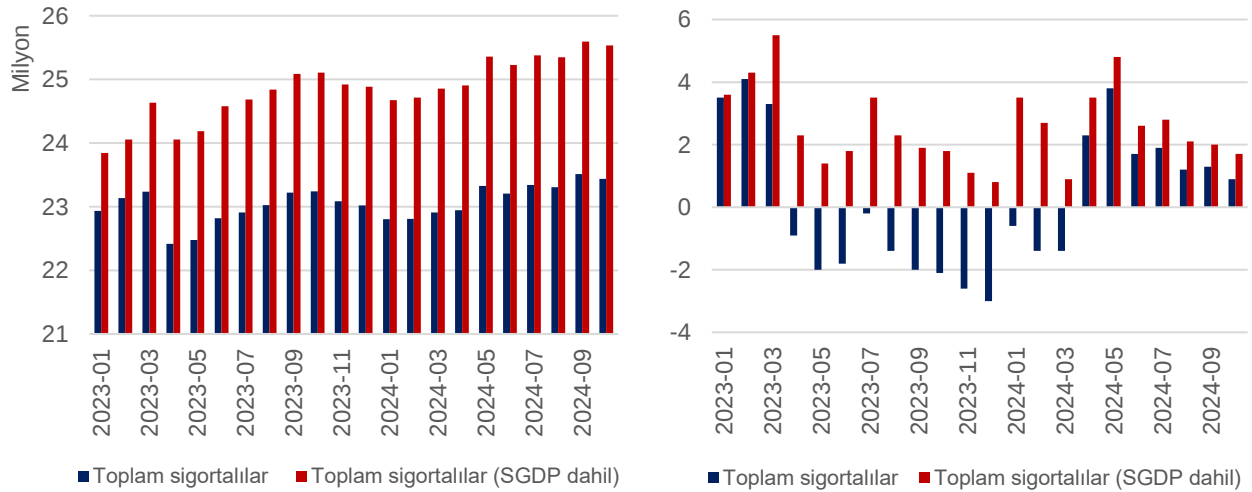

Ocak 2025 | Sayı: 146

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni – Ekim 2024

Toplam istihdamın yaklaşık dörtte üçünü oluşturan sigortalı (kayıtlı) çalışanlara ait Ekim 2024 verileri, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından 1 Ocak 2025 tarihinde açıklanmıştır. Buna göre, ekim ayında Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışanlar dahil toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık olarak yüzde 1,7 (424.906) artmış, aylık olarak ise yüzde 0,2 (58.565) azalmış ve 25.533.285 olarak gerçekleşmiştir.¹ Bu dönemde SGDP ödenenlerin sayısı da yıllık olarak yüzde 12,1 artarak 2.094.760'a ulaşmış ve toplam sigortalı çalışanlar içindeki payı da yüzde 8,2'ye yükselmiştir (Şekil 1, Kutu 1).

Şekil 1. Sigortalı çalışan sayısı ve yıllık yüzde değişimi

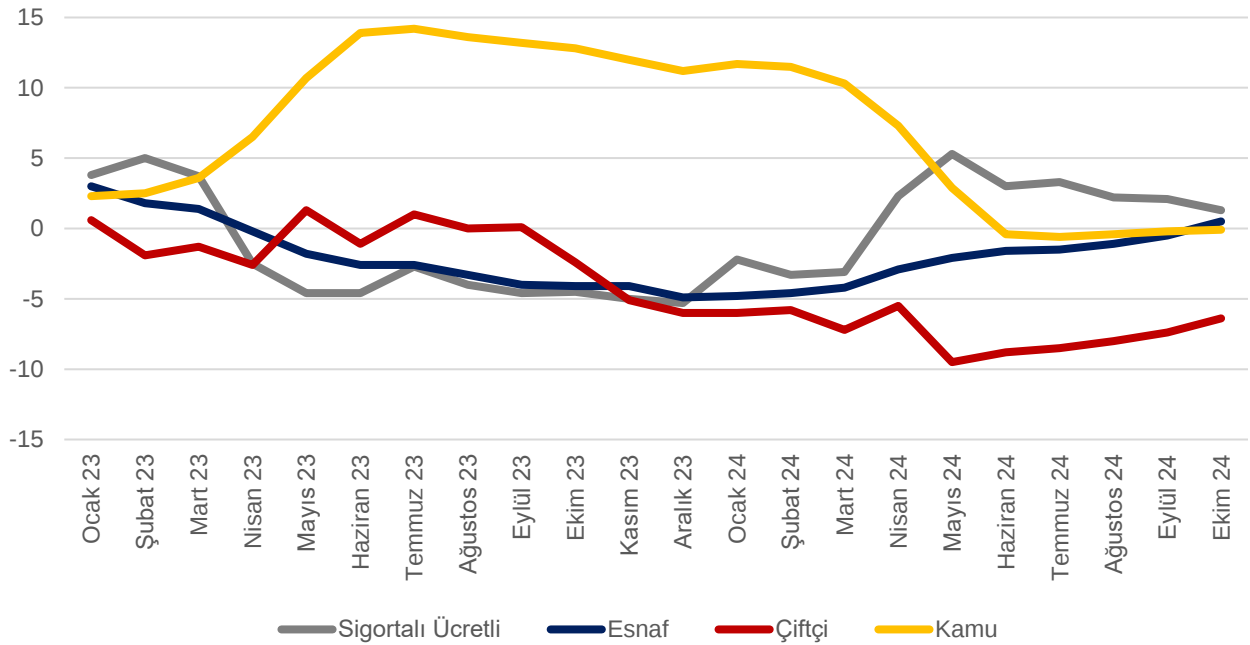

Kaynak: SGK ve TEPAV

¹ Belirli yaş, sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı şartını yerine getirip emeklilik ve yaşlılık aylığı bağlanan sigortalıların yaşlılık aylığı kesilmeden hizmet akdine tabi çalışmaları halinde işverenlerinden Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) alınmaktadır. Bu bültenin Ekim 2024 sayısından itibaren veri tabanı güncellenmiş ve sigortalı çalışan sayısı hesaplamalarında emeklilikten sonra çalışıp SGDP ödemesi yapılanlar da analizlere dahil edilmiştir. SGDP verisi sadece cinsiyet ve il bazında ayırım içerdiğinden sektörel analizlerde sektörlerin payının SGDP içinde de aynı kaldığı varsayımı yapılmıştır. Söz konusu yöntemsel revizyon önceki sayılarda yer verilen istihdam düzeyleri ve değişim oranlarında farklılıklara neden olmuştur (Kutu 1).

SGDP ödenenler dahil toplam sigortalı çalışanların yüzde 74'ünü oluşturan sigortalı ücretli çalışan grubundaki (4/a) istihdam yıllık olarak yüzde 2,4 (449.158) artmış, aylık olarak ise yüzde 0,5 (99.712) oranında azalmıştır. Esnaf-çiftçi grubundaki (4/b) yıllık değişim yüzde 0,6 azalış yönündedir. Bu gruptaki alt sınıflarda değişimlere bakıldığında, esnaf sayısı yüzde 0,5 (11.540) artmış, çiftçi sayısı yüzde 6,4 (30.454) azalmıştır. Aylık olarak ise esnaf sayısında yüzde 1, çiftçi sayısında yüzde 0,4 artış gerçekleşmiştir. Kamu sektöründe sigortalı çalışan (4/c) sayısı yıllık olarak yüzde 0,1 (8.627) azalırken aylık olarak ise yüzde 0,4 (5.338) artmıştır (Şekil 2, Kutu 1).

Şekil 2. Alt gruplar, yıllık yüzde değişim*

Kaynak: SGK ve TEPAV

* SGDP ödenen çalışanlar dahil edilmiştir.

KUTU 1. Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) Uygulaması ve Sonrasındaki Gelişmeler

“Emeklilikte Yaşa Takılanlar”, özetle EYT tabiri, emeklilik için gerekli olan sigortalılık süresi ve prim günü koşullarına ek olarak yaş şartı getirilmesi sonucunda bu değişiklikten etkilenen sigortalıları ima etmektedir. 8 Eylül 1999 tarihinden önce kadınlarda 20, erkeklerde ise 25 yıl sigortalılık süresi ve 5000 gün prim şartını yerine getirenler emeklilik hakkı elde edebilirken bu tarihte yapılan değişiklikten sonra kademeli olarak yaş ve prim gün sayısı artırılmıştır. Bu çerçevede prim ödeme gün sayısı işçilerde (SSK) 7200, esnaf ve çiftçilerde (BAĞ-KUR) ise 9000’e çıkartılmış, yaş şartı ise kadınlarda 58, erkeklerde 60 olarak belirlenmiştir. 2008 yılında da ilk kez sigortalı olarak işe başlayan kişiler için 5510 sayılı Kanun ile emeklilik yaşı 65’e yükseltilmiştir.

EYT'li çalışanlara ilişkin en son düzenleme, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("EYT Kanunu") ile 3 Mart 2023 tarih ve 32121 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. EYT Kanunu ile yapılan bu değişiklikle, yaş sınırı dışında kalan şartları yerine getirmiş çalışanların tabi oldukları mevzuata göre emekli olabilme ve emeklilik aylığı bağlanmasını talep edebilmelerinin önü açılmıştır. Diğer bir ifadeyle, söz konusu değişiklikle 8 Eylül 1999 tarihi ve öncesinde sigorta girişi mevcut olup kadınlarda 20 yıl ve erkeklerde 25 yıl sigortalılık süresini ve sigorta başlangıç tarihi gözetilerek 5000 ila 5975 gün arası sosyal güvenlik prim ödeme gün sayısını tamamlamış olanlar emekli veya yaşlılık aylığından yararlanabilmişlerdir.

3 Mart 2023 tarihinde yasalaşan EYT Kanunu sonrasındaki iki ay içinde toplam sigortalı çalışanların sayısı 742.909 gerilemiş, aynı dönemde Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışan sayısı 719.470 yükselmiştir. SGDP, belirli yaş, sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı şartını yerine getirip emeklilik ve yaşlılık aylığı bağlanan sigortalıların yaşlılık aylığı kesilmeden hizmet akdine tabi çalışmaları halinde işverenlerin ödediği primdir. SGDP ödemeleri, EYT Kanunu öncesinden (Şubat 2023) bu bültenin analiz dönemine (Ekim 2024) 920.119'dan 2.094.760'a çıkarken (1.174.641 artış), toplam sigortalı çalışanlardaki artış 303.226 ile sınırlıdır. (Kutu 1, Şekil 1).

Kutu 1, Şekil 1. Toplam Sigortalı Çalışanlar ve SGDP ödenenler (kişi sayısı, milyon)

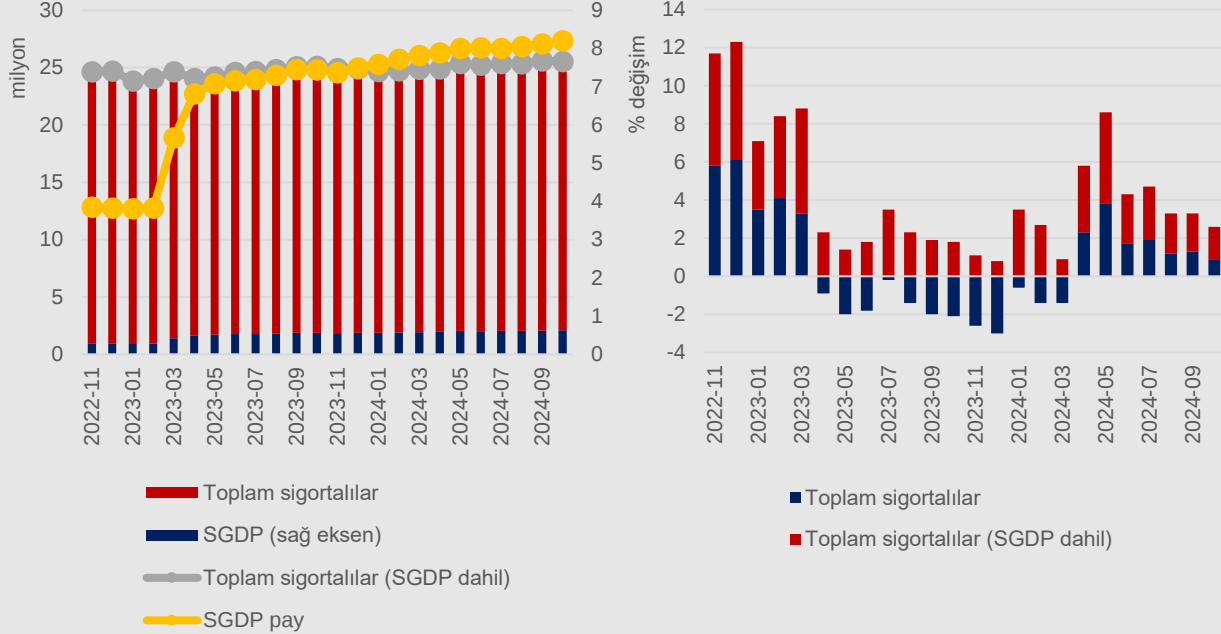

Kaynak: SGK ve TEPAV

Dolayısıyla, SGK verilerine dayalı işgücü gelişmeleri analiz edilirken söz konusu kanun değişikliği sonrası emekliye ayrılıp tekrar çalışma hayatına devam edenlerin de göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir. Nitekim, toplam sigortalı çalışan sayılarındaki yıllık yüzde değişimlere bakıldığında, EYT düzenlemesi sonrası sigortalı çalışan sayısı Nisan 2024'e kadar gerilerken SGDP dahil toplam çalışan sayısında artışlar devam etmiştir. SGDP ödenen çalışan sayısının tüm sigortalı sigortalılar ve SGDP'liler içindeki payı da bu dönemde yüzde 3,8'den yüzde 7,9'a çıkmıştır (Kutu 1, Şekil 2).

TEPAV tarafından aylık olarak hazırlanan İstihdam İzleme Bülteni, SGK verilerine dayanmakta ve genel gelişmelerin özetinin yanı sıra ağırlıklı çalışan sınıfı olan sigortalı-ücretlilerin (4/a) sektör ve il detayında analizlerini de içermektedir. Bültenin Temmuz 2024 sayısından itibaren veri tabanında kapsamlı güncellemeler yapılmış ve SGDP verileri de analizlere dahil edilmiştir. SGDP ödemelerinin sadece il ve cinsiyet ayrımında bilgi içermesi nedeniyle sektörel analizlerde sektörlerin payının SGDP içinde de aynı kaldığı varsayımı yapılmıştır. Söz konusu yöntemsel revizyon önceki sayılarda yer verilen istihdam düzeyleri ve değişim oranlarında farklılıklara neden olmuştur.

Kutu 1, Şekil 2. Toplam Sigortalı Çalışanlar ve SGDP ödenenler (kişi sayısı, yüzde pay ve yüzde değişim)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Ekim ayında incelenen 21 ana alt sektörün 13'ünde istihdam artışı yaşanmıştır. İstihdam tarım ve imalatla daralırken inşaat ve toptan-perakende ticaret sektörlerinde artmaktadır. Ekim 2024 itibarıyla sigortalı ücretli çalışanların yüzde 52,1'i üç ana sektörde istihdam edilmektedir. Bu sektörler, sırasıyla, imalat (yüzde 24,8), toptan ve perakende ticaret (yüzde 15,3) ve inşaat (yüzde 12) sektörleridir. Yıllık değişimlere bakıldığında, imalatla yüzde 1,5 azalış, toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 2,8, inşaat sektöründe ise yüzde 6,5 artış gerçekleşmiştir. İnşaat sektöründe yüksek artış hızları, kısmen hız kesse de korunurken toptan ve perakende ticaret sektöründe yıl genelinde gözlenen artış eğilimi devam etmiştir. Diğer taraftan, imalat sektöründe son beş aydır, tarım sektöründe ise son dört aydır istihdam daralmaktadır (Şekil 3).

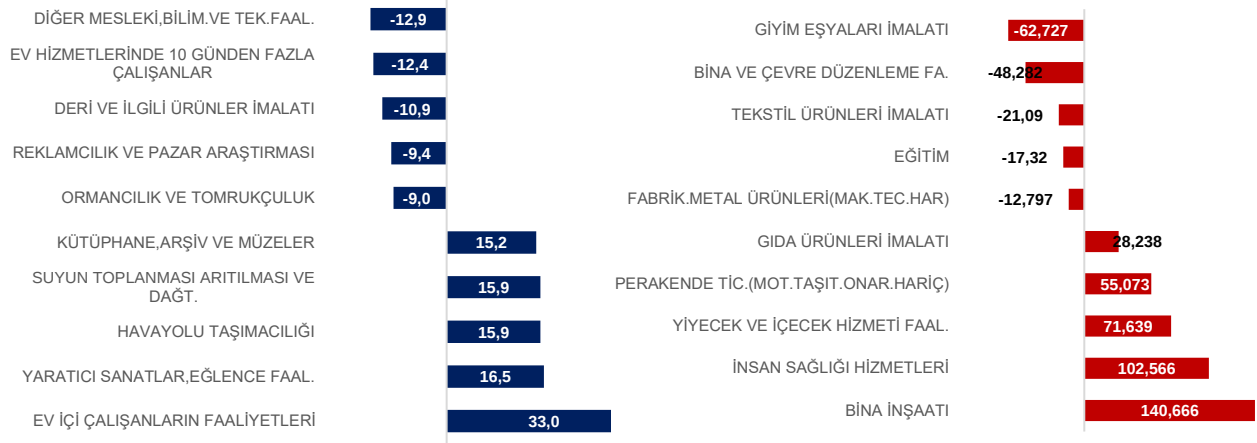
2024 yılı genelinde gayrimenkul ve mesleki, bilimsel- teknik faaliyetler dışındaki hizmet sektörlerinde istihdam genel olarak artış eğilimindedir. Yıl genelindeki eğilime paralel olarak ekim ayında sigortalı-ücretli çalışan sayıları gayrimenkul sektöründe yüzde 0,3, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe ise yüzde 0,6 gerilemiştir. Ayrıca, uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetlerinde yüzde 5,4, eğitimde yüzde 2,4 ve diğer hizmet faaliyetlerinde yüzde 0,7 istihdam daralmıştır. Diğer taraftan, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinde yüzde 7,2, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde yüzde 11,3, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve sporda yüzde 12,9 ve kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlikle yüzde 6,4 düzeyinde istihdam artışı gözlenmiştir. Hizmet sektörlerindeki en yüksek artış ise yüzde 32,5 düzeyi ile hane halklarının işverenler olarak faaliyetleri sektöründe gerçekleşmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. Ana sektörlerle göre sigortalı ücretli çalışan sayısı, yıllık yüzde değişimi

	Kas. 23	Ara. 23	Oca. 24	Şub. 24	Mar.24	Nis. 24	May.24	Haz. 24	Tem. 24	Ağu. 24	Eyl. 24	Eki. 24
TARIM, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK	-5,0	-6,6	-2,9	-3,6	-5,3	0,1	4,0	1,9	-1,3	-6,8	-2,1	-1,6
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	-4,0	-2,9	-0,1	1,0	-2,3	2,6	4,3	1,4	1,6	0,6	1,4	0,2
İMALAT	-4,0	-4,0	0,4	-2,0	-4,8	0,5	1,5	-0,8	-0,1	-1,4	-1,3	-1,5
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	1,0	1,6	4,7	1,4	-0,6	4,6	5,5	4,0	5,5	5,7	5,7	5,9
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	0,7	2,0	6,6	4,8	6,2	7,5	7,3	5,6	6,5	5,6	4,5	2,8
İNŞAAT	13,3	12,6	16,2	18,9	12,2	15,4	13,9	9,6	9,8	7,8	7,3	6,5
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	-0,6	-0,7	3,1	2,2	0,2	2,8	4,0	2,4	3,4	2,8	2,9	2,8
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	0,9	0,6	4,8	3,2	1,5	5,4	6,2	4,8	5,2	4,3	4,5	4,1
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	4,9	4,4	7,6	7,3	5,4	8,5	9,4	8,6	7,6	6,8	7,6	7,2
BİLGİ VE İLETİŞİM	3,5	3,5	6,2	6,2	2,7	4,2	3,8	3,1	3,4	3,6	4,3	3,9
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	2,3	2,2	3,7	3,7	0,8	5,8	6,3	4,9	6,3	6,4	6,9	6,7
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	-5,9	-5,9	-4,6	-5,3	-7,7	-0,5	0,2	-1,0	-0,6	-0,5	-0,8	-0,3
MESLEKİ, BİLİMSSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	-2,4	-2,5	-0,2	-2,2	-3,9	-0,6	1,8	0,0	-0,2	-0,3	-0,5	-0,6
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	5,7	5,5	7,7	7,1	5,7	7,8	10,9	7,0	5,0	4,5	1,1	-0,4
KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA	-15,6	-13,9	-10,3	-10,9	-7,5	5,2	21,2	16,7	13,6	11,0	5,4	6,4
EĞİTİM	-3,0	-2,9	1,6	2,0	0,0	0,1	9,8	5,5	9,2	2,2	3,9	-2,4
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	-7,1	-6,6	-5,1	-7,4	-8,2	-3,9	13,9	10,8	11,5	11,3	11,6	11,3
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	1,4	2,9	6,1	7,1	4,2	7,7	14,2	13,5	12,7	11,7	11,5	12,9
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	-3,5	-3,6	-0,3	-0,6	-0,1	2,4	4,0	0,4	1,2	0,3	-0,9	-0,7
HANEHALKLARININ İŞVERENLER OLARAK FAALİYETLERİ FAALİYETLERİ	38,2	35,9	36,9	35,6	31,6	30,8	29,4	27,9	29,1	30,7	31,4	32,5
ULUSLARARASI ÖRGÜTLER VE TEMSİLCİLİKLERİNİN FAALİYETLERİ	0,3	0,2	1,1	0,0	-5,6	-3,3	-3,1	-2,6	-4,1	-5,2	-6,0	-5,4

Kaynak: SGK ve TEPAV

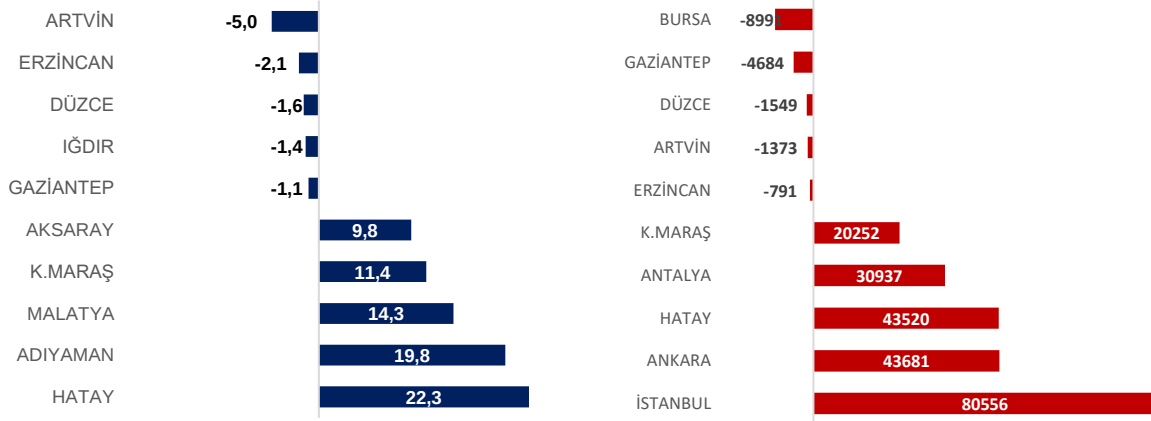
Şekil 4. Seçili alt sektörlerde sigortalı-ücretli çalışan sayısındaki değişimler (Ekim 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Ekim ayında yıllık bazda 89 alt sektörün 26'sında sigortalı ücretli çalışan sayısı gerilemiştir. Giyim eşyaları imalatı 62.727'lik çalışan sayısı ile en fazla istihdam kaybeden sektör olmuştur. Yıllık değişimi de yüzde 8,8 oranında daralmaya işaret etmektedir. Giyim eşyaları imalatı dışında, bina ve çevre düzenleme faaliyetleri (48.282), tekstil ürünleri imalatı (21.090) çalışan sayısı olarak istihdamı en çok daralan diğer sektörlerdir. Oransal olarak bakıldığında ise istihdam en hızlı diğer mesleki, bilim ve teknoloji faaliyetleri sektöründe (yüzde 12,9) gerilemiştir. Bu sektörü yüzde 12,4 azalışla ev hizmetlerinde 10 günden fazla çalışanlar ve yüzde 10,9'luk azalışla deri ile ilgili ürünler imalatı sektörü takip etmiştir (Şekil 4).

Alt sektörlerde bina inşaatı 140.666 ile çalışan sayısı ile en fazla istihdam artışı sağlayan sektördür. Bu sektörü 102.566 artışla insan sağlığı hizmetleri sektörü takip etmiştir. Ayrıca, yiyecek ve içecek hizmet faaliyetleri (71.639) ve perakende ticaret sektörü (55.073) en çok istihdam artışı görülen diğer sektörlerden olmuştur. Diğer taraftan, çalışan sayısı en hızlı artan sektör yüzde 33,0 ile ev içi çalışanların faaliyetleri sektörü olmuştur. Bu sektörü yüzde 16,5 artışla yaratıcı sanatlar ve eğlence faaliyetleri, yüzde 15,9 artışla havayolu taşımacılığı sektörü takip etmiştir (Şekil 4).

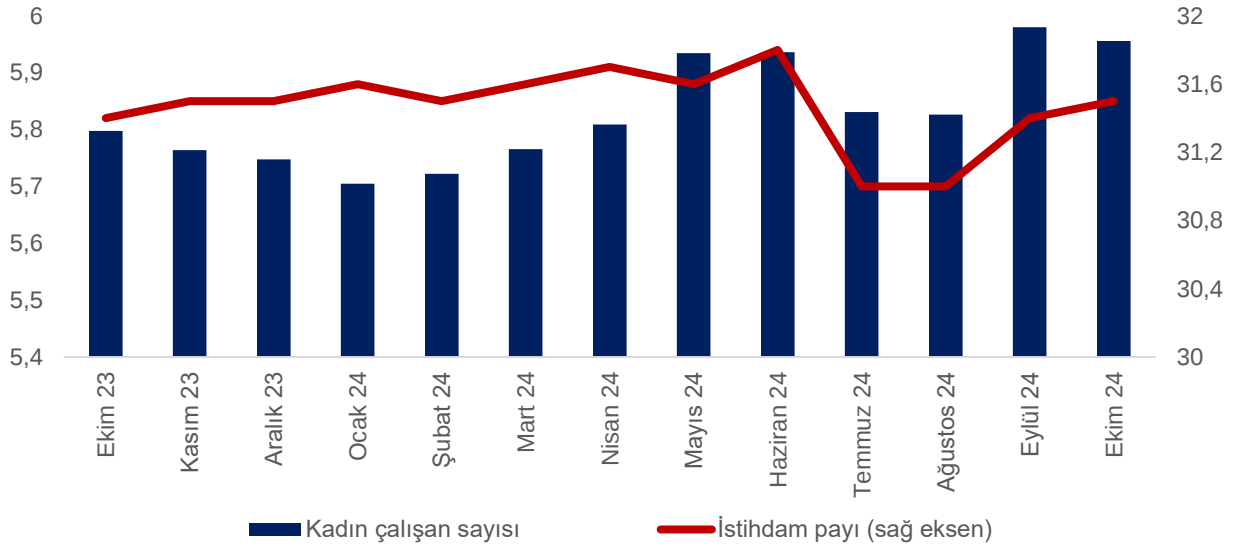
**Şekil 5. Seçili illerde sigortalı-ücretli çalışan sayısındaki değişimler
(Ekim 2024, yüzde ve çalışan sayısı)**

Kaynak: SGK ve TEPAV

Çalışan sayısında yıllık bazda en fazla artış 80.556 ile İstanbul'da yaşanmıştır. Yaklaşık 19 milyon sigortalı ücretli çalışanların yarısı ekonomik aktivite ve nüfus yoğunluğuna bağlı olarak 5 büyük ilde istihdam edilmektedir. Bu iller istihdam payına göre sırasıyla; İstanbul (yüzde 27,2), Ankara (yüzde 7,7), İzmir (yüzde 6,1), Bursa (yüzde 4,6) ve Antalya (yüzde 4,5)'dir. Bu dönemde, çalışan sayısında en fazla artış 80.556 ile İstanbul'da yaşanmıştır. İstanbul'u 43.681 artışla Ankara, 43.520 artışla Hatay, 30.937 ile Antalya takip etmiştir. İstihdam artış hızı ise en yüksek Hatay (yüzde 22,3) ve Adıyaman'da (yüzde 19,8) kaydedilmiştir. Diğer iller ise Malatya (yüzde 14,3) ve Kahramanmaraş (yüzde 11,4) ve Aksaray (yüzde 9,8)'dir (Şekil 5).

Ekim 2024'te sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı yıllık olarak artmıştır. Kadın istihdamı bir yıl öncesine göre 158.371 (yüzde 2,7) artmış, eylül ayına göre ise 24.014 (yüzde 0,4) azalmış ve 5.955.847 olarak gerçekleşmiştir. Toplam içindeki payı ise yüzde 31,4'ten 31,5'e yükselmiştir (Şekil 6).

Şekil 6. Sigortalı-ücretli kadın çalışanlar (Ekim 2023-2024)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Ekim 2024'te insan sağlığı hizmetleri sektöründe çalışan kadın sayısı geçen yıla göre 60.648 artmıştır. Sektörel olarak değerlendirildiğinde, geçen yıla göre kadın çalışan sayısı en fazla insan sağlığı hizmetleri sektöründe artarken bu sektörü perakende ticaret (36.938), yiyecek ve içecek hizmeti faaliyeti (36.491) ile konaklama (13.231) sektörleri izlemiştir. Yıllık değişimlere bakıldığında ise ev içi çalışan faaliyetleri sektörü yüzde 32,1'lik artışla kadın istihdamını en hızlı artıran sektör olurken ham petrol ve doğalgaz çıkarımı (yüzde 28,1), kütüphane, arşiv ve müzeler (yüzde 19,6) ve spor, eğlence ve dinlenme faaliyetleri (yüzde 18,2) sektörlerinde kadın çalışan sayıları yüksek oranlarda artmıştır (Şekil 7).

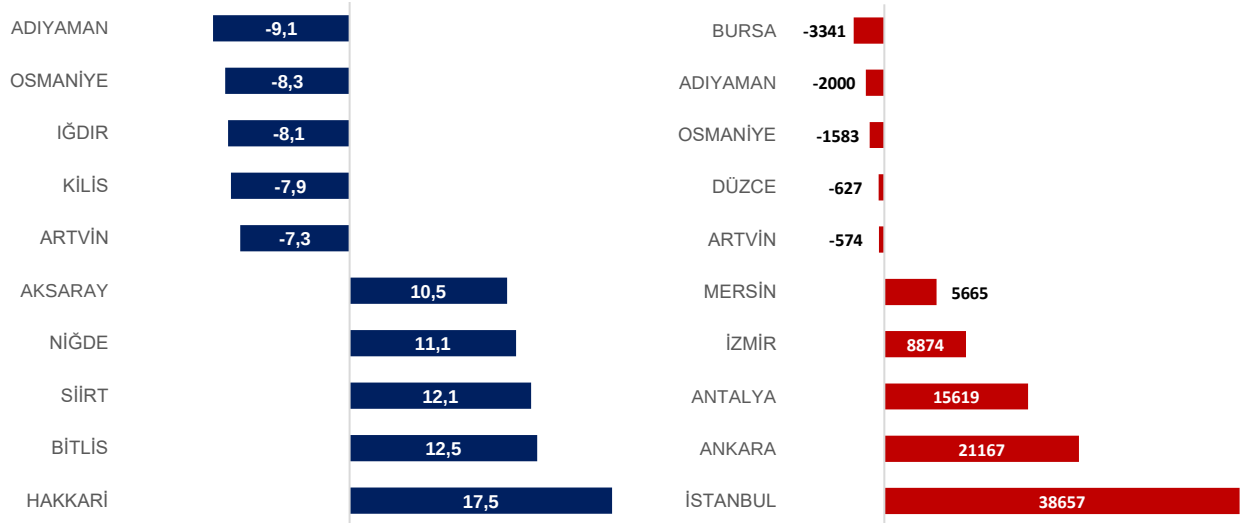
Giyim eşyaları imalatında kadın çalışan sayısında geçen yıla göre 34.822 düşüş gerçekleşmiştir. Bu sektörü 26.744 istihdam kaybı ile bina ve çevre düzenleme takip etmektedir. Oransal değişimlere bakıldığında, diğer mesleki, bilim ve teknoloji faaliyetleri sektöründe istihdamın yüksek oranda gerilediği (yüzde 13,4), telekomünikasyon (yüzde 13,1) ve ev işlerinde 10 günden fazla çalışanlar faaliyetlerinin de (yüzde 13,1) istihdamı hızla daralan sektörlerden olduğu gözlenmektedir (Şekil 7).

Şekil 7. Seçili sektörlerde sigortalı-ücretli kadın çalışan sayısındaki değişimler (Ekim 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Şekil 8. Seçili illerde sigortalı-ücretli kadın çalışan sayısındaki değişimler (Ekim 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

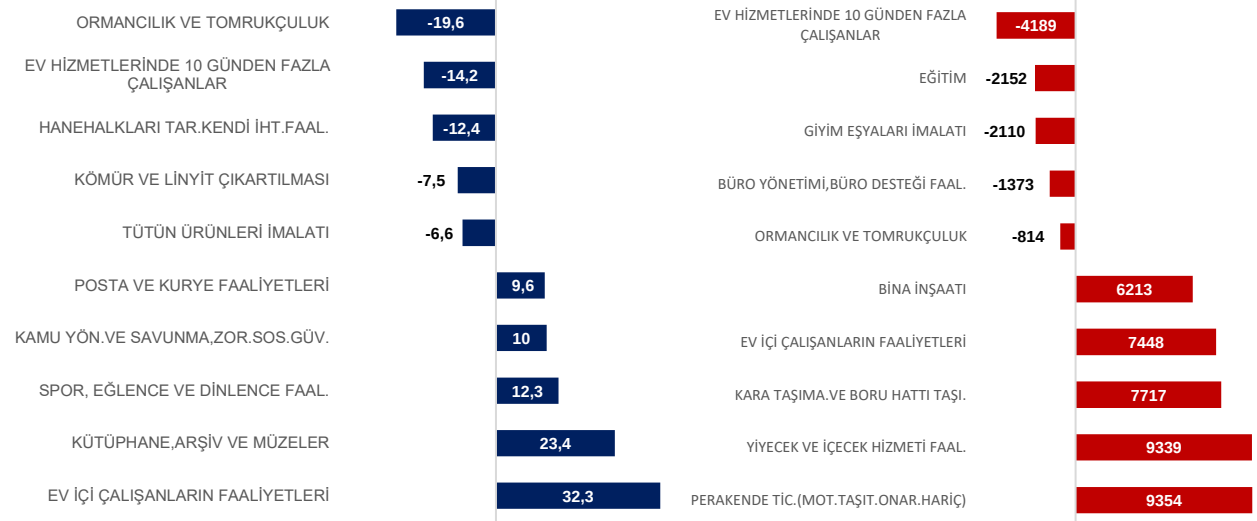

Kaynak: SGK ve TEPAV

Ekim ayında yüzde 9,1'lik düşüş ile Adıyaman kadın istihdamının en hızlı daraldığı il olmuştur. Diğer taraftan, kadın istihdamında Osmaniye'de yüzde 8,3, Iğdır'da 8,1 ve Kilis'te yüzde 7,9'luk gerileme gözlemlenmiştir. Yıllık bazda en çok kadın istihdam artışı gözlemlenen iller ise Hakkâri (yüzde 17,5), Bitlis (yüzde 12,5) ve Siirt (yüzde 12,1)'tir. Kadın çalışan sayısı olarak bakıldığında ise en fazla artış İstanbul (38.657), Ankara (21.167) ve Antalya'da (15.619) gerçekleşmiştir (Şekil 8).

Son bir yılda iş yeri sayısı 61 sektörde artmıştır; perakende ticaret ile yiyecek-içecek hizmetleri sektörleri iş yeri sayısını en fazla artıran sektörlerdir. Ekim 2024'te Türkiye genelinde faaliyet gösteren iş yeri sayısı yüzde 0,3 (55.537) artarak 2.225.344 olmuştur. 9.354 artış ile perakende ticaret sektörü iş yeri sayısı en fazla artan sektördür. Bu sektörü yiyecek ve içecek hizmetleri (9.339), kara taşıma ve boru hattı taşımacılığı (7.717) ve ev içi çalışanların faaliyetleri (7.448) sektörleri izlemiştir. Diğer taraftan, ev hizmetlerinde 10 günden fazla çalışanlar sektöründe 4.189 daralma görülmektedir (Şekil 9).

Şekil 9. Seçili sektörde iş yeri sayısındaki değişimler (Ekim 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

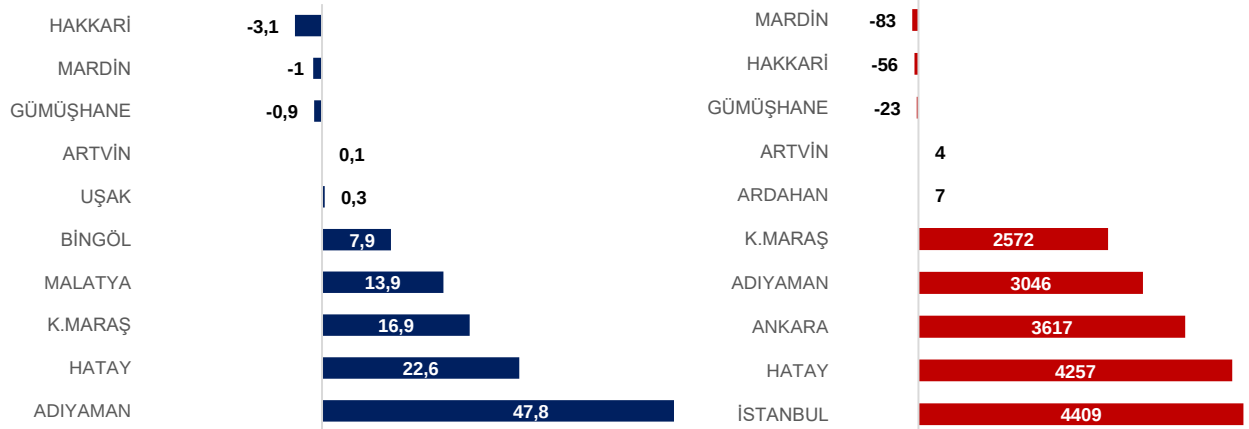

Kaynak: SGK ve TEPAV

İş yeri sayısı en hızlı artan sektör yüzde 32,3 ile ev içi çalışanların faaliyetleri sektörü olmuştur. Oran olarak yıllık değişimlere bakıldığında, ev içi çalışanların faaliyetleri sektörünü kütüphane, arşiv ve müzeler (yüzde 23,4), spor, eğlence ve dinlence faaliyetleri (yüzde 12,3) ile kamu yönetimi ve savunma (yüzde 10) izlemektedir. Ormancılık ve tomrukçuluk (yüzde 19,6) ve ev hizmetlerinde 10 günden fazla çalışanların faaliyetleri (yüzde 14,2) sektörleri ise iş yeri sayısı en fazla daralan sektörler arasındadır (Şekil 9)

Son bir yılda iş yeri sayısı sadece Mardin, Hakkâri ve Gümüşhane’de gerilemiştir. Toplam iş yerlerinin yarısı beş büyük ilde kayıtlı bulunmaktadır. Ekim 2024 itibarıyla bu iller İstanbul (yüzde 27,4), Ankara (yüzde 7,4), İzmir (yüzde 6,7), Antalya (yüzde 4,5) ve Bursa (yüzde 4,2)’dir. Ekim ayında iş yeri sayısı en çok artan il İstanbul (4.409) olmuştur. İstanbul’u Hatay (4.257), Ankara (3.617), Adıyaman (3.046) ve Kahramanmaraş (2.572) takip etmiştir. Oransal değişime bakıldığında ise iş yeri sayısı en hızlı artan il yüzde 47,8 artışla Adıyaman’dır. Adıyaman’ı Hatay (yüzde 22,6), Kahramanmaraş (yüzde 16,9) ve Malatya (yüzde 13,9) takip etmiştir (Şekil 10).

Şekil 10. Seçili illerde iş yeri sayısındaki değişimler (Ağustos 2024, yüzde ve çalışan sayısı)

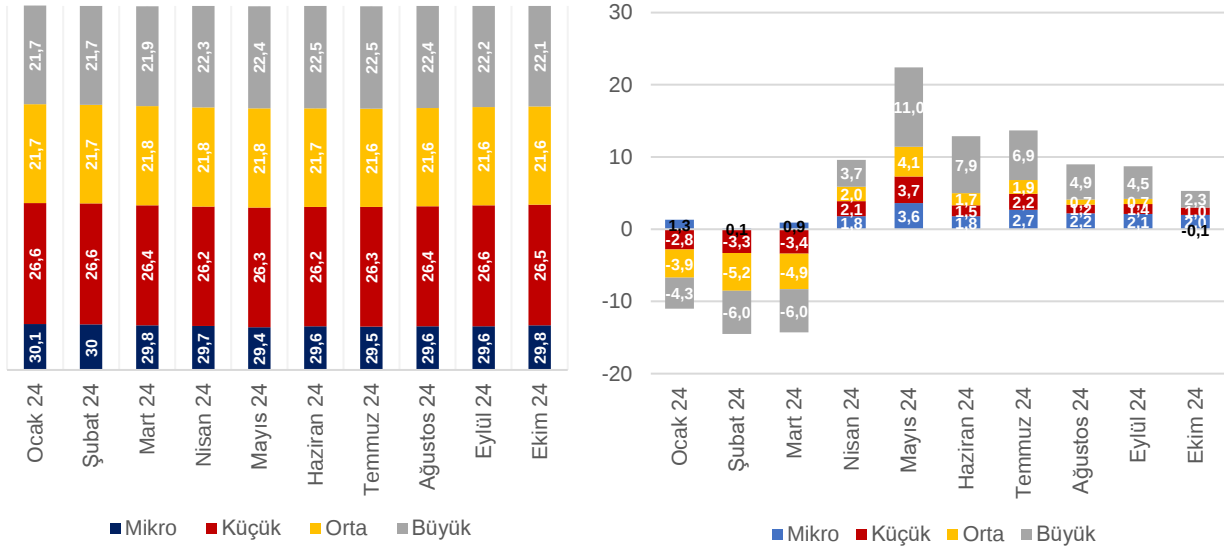

Kaynak: SGK ve TEPAV

Ekim 2024 itibarıyla en fazla istihdam yaratan iş yerleri yüzde 29,8 ile mikro büyüklükteki işletmelerdir.² Mikro işletmeleri yüzde 26,5 ile küçük işletmeler, yüzde 22,1 ile büyük işletmeler ve 21,6 ile orta büyüklükteki işletmeler takip etmektedir. 2024 yılı genelindeki eğilimlere bakıldığında, büyük işletmelerin istihdam payı sınırlı miktarda artarken mikro işletmelerin payının benzer oranlarda gerilediği görülmektedir (Şekil 11).

Ekim ayında büyük ölçekli işletmelerin istihdamı yüzde 2,3 artmış, orta büyüklükteki işletmelerde ise yüzde 0,1 azalmıştır. Firma ölçeklerine göre istihdam değişimlerine bakıldığında, ekim ayında bir önceki yıla göre mikro işletmelerin yarattığı istihdamın yüzde 2, küçük işletmelerin yüzde 1 oranında arttığı görülmektedir. Yıl genelinde mikro ölçekli işletmeler dışındaki işletmelerin istihdamının Nisan ayına kadar gerilediği, daha sonra ise artışa geçtiği görülmektedir. Söz konusu eğilimin Mart 2023 yılındaki EYT uygulaması ile ilgili olduğu, SGDP ödenen çalışanlar dahil edildiğinde bu eğilimin farklılaşacağı değerlendirilmektedir (Şekil 11, Kutu 1).

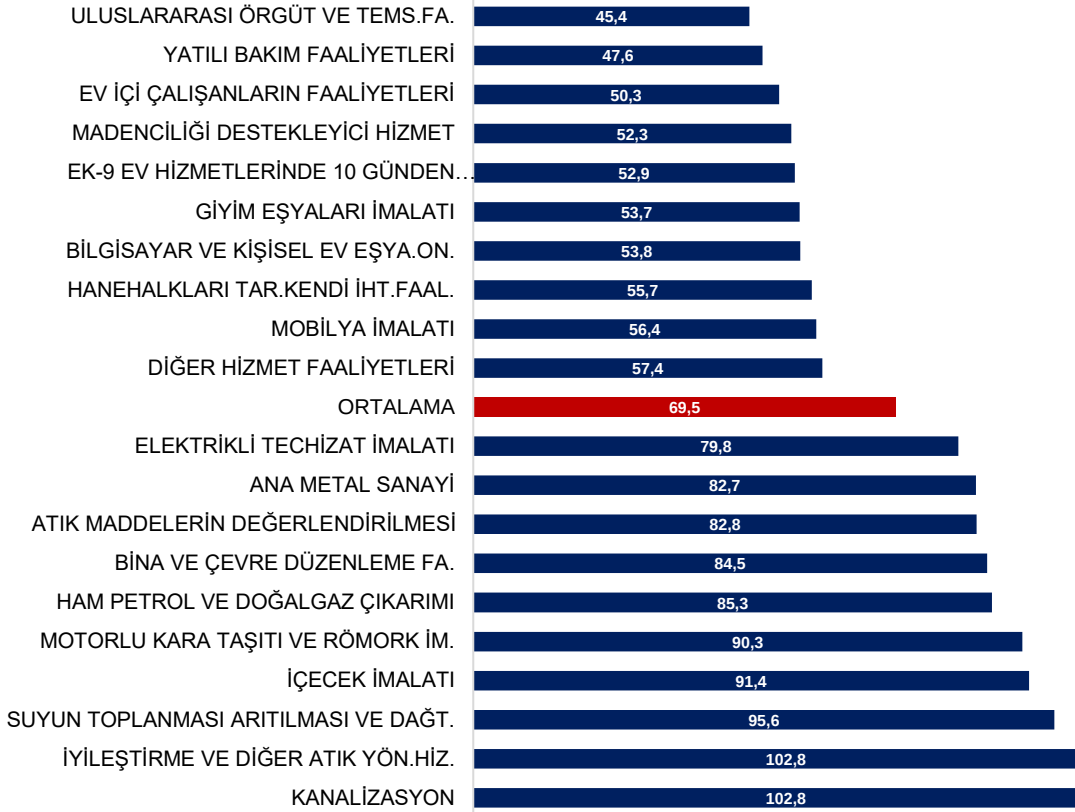
Şekil 11. İş yeri büyüklüklerinin istihdam yaratmadaki payları ve yıllık değişimleri (Ekim 2024, yüzde) *

Kaynak: SGK ve TEPAV

* Veri kaynağındaki kısıtlar nedeniyle SGDP ödenen çalışanlar dahil edilememiştir.

² Çalışan sayısı 1-9 arasında olan işletmeler mikro, 10-49 arasında olanlar küçük, 50-249 arasında olanlar orta, 250 ve üzeri çalışanı olan işletmeler büyük olarak sınıflandırılmıştır.

**Şekil 12. Seçili sektörlerde ortalama günlük kazanç (TL)
(Ekim 2024, yıllık yüzde değişim)**

Kaynak: SGK ve TEPAV

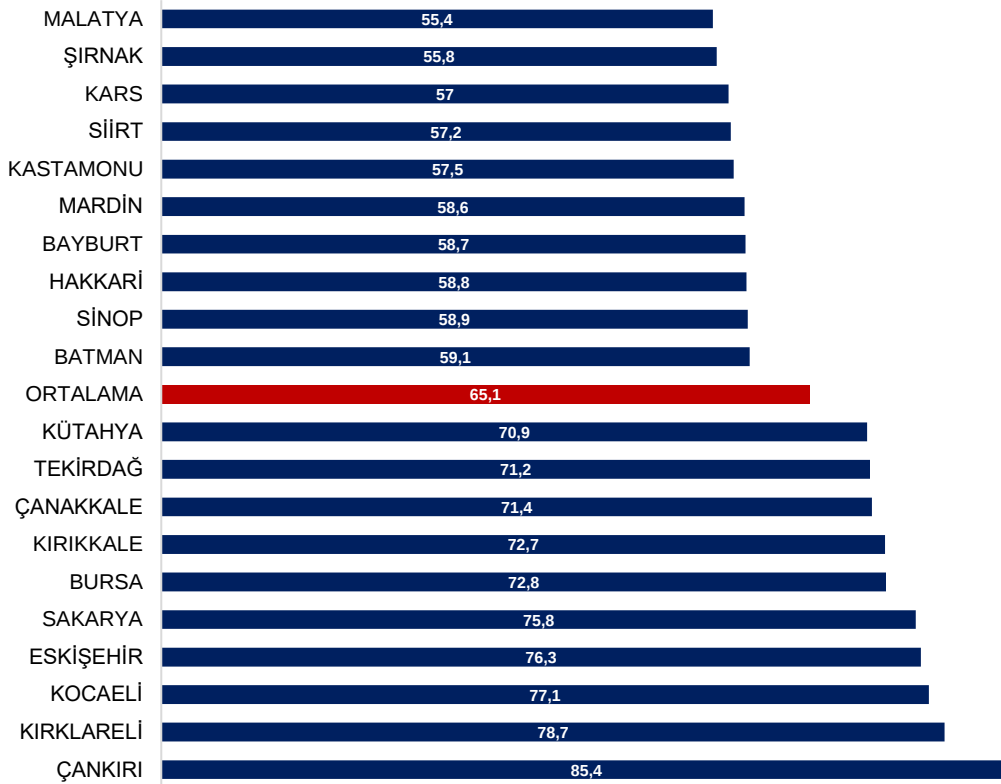
Ekim 2024'te prime esas ortalama günlük kazançların yıllık artışı yüzde 69,5'tir.³ Son bir yılda ortalama günlük kazancı en hızlı artan sektör yüzde 102,8 ile kanalizasyon sektörüdür. Bu sektörü yüzde 102,8'lik iyileştirme ve diğer atık yönetimi hizmet faaliyetleri sektörü takip etmiştir. Diğer taraftan, içecek imalatı ile suyun toplanması ve dağıtılması sektörlerinde de artışlar yüzde 90'ın üzerindedir. Bunun yanı sıra, uluslararası örgüt ve temsilcilik faaliyetleri (yüzde 45,4), yatılı bakım faaliyetleri (yüzde 47,6) ile ev içi çalışanların faaliyetleri sektörleri (yüzde 50,3) ortalama günlük kazancı yıllık artışının en sınırlı olduğu sektörlerdendir (Şekil 12).

³ Enflasyonun çalışanların alım gücündeki yıpranmayı telafi etmek amacıyla asgari ücret 2024 yılında 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere yüzde 49 oranında yapılan zam ile 17.002,12 Türk lirası olarak belirlenmiş, 2025 yılı için de yüzde 30'luk zam yapılarak 22.104,67 Türk lirasına yükseltilmiştir.

Tüm illerde ortalama günlük kazanç artmıştır. Prime esas ortalama günlük kazançların tüm illerde arttığı, artışların yüzde 55,4 (Malatya) ile yüzde 85,4 (Çankırı) aralığında, ortalamada da yüzde 65,1 oranında gerçekleştiği görülmektedir. Çankırı'nın yanı sıra, Kırklareli (yüzde 78,7), Kocaeli (yüzde 77,1) ve Eskişehir de (yüzde 76,3) ortalama günlük kazancı en yüksek artan iller arasındadır. Diğer taraftan, Malatya'nın yanı sıra Şırnak (yüzde 55,8), Kars (yüzde 57), Siirt (yüzde 57,2), Kastamonu (yüzde 57,5) ortalama günlük kazanç artışları en sınırlı olan illerdir (Şekil 14).

Şekil 13. Seçili illerde ortalama günlük kazanç (TL)

(Ekim 2024, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: SGK ve TEPAV

Alt Faaliyet Grupları	Ekim 2023	Ekim 2024	Eylül 2024	Yıllık Değişim (çalışan)	Aylık Değişim (çalışan)	Yıllık Değişim, %	Aylık Değişim, %
AĞAÇ,AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MANTAR ÜR.	78339	74171	74478	-4168	-307	-5,3	-0,4
ANA METAL SANAYİ	197792	199565	195848	1773	3717	0,9	1,9
ATIK MADDELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	96604	97776	99192	1172	-1416	1,2	-1,4
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ YETİŞ.	16567	17201	16901	634	300	3,8	1,8
BİLGİ HİZMET FAALİYETLERİ	26745	27641	27838	896	-197	3,4	-0,7
BİLGİSAYAR PROGRAMLAMA VE DANIŞ.	190195	198991	197930	8796	1061	4,6	0,5
BİLGİSAYAR VE KİŞİSEL EV EŞYA.ON.	55432	56173	57109	741	-936	1,3	-1,6
BİLGİSAYAR, ELEKTRONİK VE OPTİK ÜR.	63977	63973	64030	-4	-57	0	-0,1
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE GELİŞ.FAAL.	19519	19666	19712	147	-46	0,8	-0,2
BİNA DIŞI YAPILARIN İNŞAATI	364927	364609	364843	-318	-234	-0,1	-0,1
BİNA İNŞAATI	1438981	1579647	1565987	140666	13660	9,8	0,9
BİNA VE ÇEVRE DÜZENLEME FA.	625131	576849	570612	-48282	6237	-7,7	1,1
BİTKİSEL VE HAYVANSAL ÜRETİM	137031	137249	137712	218	-463	0,2	-0,3
BÜRO YÖNETİMİ,BÜRO DESTEĞİ FAAL.	528452	549402	548474	20950	928	4	0,2
DERİ VE İLGİLİ ÜRÜNLER İMALATI	79270	70603	71624	-8667	-1021	-10,9	-1,4
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	145587	146880	147831	1293	-951	0,9	-0,6
DİĞER İMALATLAR	93417	94630	94862	1213	-232	1,3	-0,2
DİĞER MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	66525	66991	67886	466	-895	0,7	-1,3
DİĞER MESLEKİ,BİLİM.VE TEK.FAAL.	53478	46589	45762	-6889	827	-12,9	1,8
DİĞER ULAŞIM ARAÇLARI İMALATI	109909	113952	114726	4043	-774	3,7	-0,7
ECZACILIK VE ECZİLİŞKİN MALZ.İMAL.	44353	46322	45682	1969	640	4,4	1,4
EĞİTİM	725332	708012	691630	-17320	16382	-2,4	2,4
EK-9 EV HİZMETLERİNDE 10 GÜNDEN FAZLA ÇA	35212	30848	31255	-4364	-407	-12,4	-1,3
ELEKTRİK Lİ TEÇHİZAT İMALATI	211003	216221	217150	5218	-929	2,5	-0,4
ELK.GAZ,BUHAİR VE HAVA.SİS.ÜRET.DAĞT.	130614	138315	136927	7701	1388	5,9	1
EV İÇİ ÇALIŞANLARIN FAALİYETLERİ	27234	36222	34937	8988	1285	33	3,7
FABRİK.METAL ÜRÜNLERİ(MAK.TEC.HAR)	447774	434977	440164	-12797	-5187	-2,9	-1,2
FINANS.VE SİĞ.HİZ.İN YARD.FAAL.	70109	77279	76864	7170	415	10,2	0,5
FINANSAL HİZMET.(SİĞ.VE EMEK.HAR.)	95912	98396	98894	2484	-498	2,6	-0,5
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	173399	172809	174070	-590	-1261	-0,3	-0,7
GIDA ÜRÜNLERİ İMALATI	577200	605438	609805	28238	-4367	4,9	-0,7
GIYIM EŞYALARI İMALATI	715610	652883	663346	-62727	-10463	-8,8	-1,6
GÜVENLİK VE SORUŞTURMA FA.	261552	273067	274092	11515	-1025	4,4	-0,4
HAM PETROL VE DOĞALGAZ ÇIKARIMI	2623	2766	2805	143	-39	5,5	-1,4
HANEHALKLARI TAR.KENDİ İHT.FAAL.	329	302	309	-27	-7	-8,2	-2,3
HAVAYOLU TAŞIMACILIĞI	40463	46914	46488	6451	426	15,9	0,9
HUKUKİ VE MUHASEBE FAALİYETLERİ	169216	173069	173724	3853	-655	2,3	-0,4
İÇECEK İMALATI	18909	19588	20071	679	-483	3,6	-2,4
İDARİ DANIŞMANLIK FAALİYETLERİ	235004	237827	235845	2823	1982	1,2	0,8
İNSAN SAĞLIĞI HİZMETLERİ	856170	958736	954767	102566	3969	12	0,4
İSTİHDAM FAALİYETLERİ	134307	137382	132990	3075	4392	2,3	3,3
İYİLEŞTİRME VE DİĞER ATIK YÖN.HİZ.	8936	9774	9786	838	-12	9,4	-0,1
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI	78290	76475	76848	-1815	-373	-2,3	-0,5
KAMU YÖN.VE SAVUNMA,ZOR.SOS.GÜV.	297579	316690	309916	19111	6774	6,4	2,2
KANALİZASYON	25472	25635	25853	163	-218	0,6	-0,8
KARA TAŞIMA.VE BORU HATTI TAŞI.	697783	719979	719722	22196	257	3,2	0
KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLER İMALATI	260113	255086	257378	-5027	-2292	-1,9	-0,9
KAYITLI MEDYANIN BASILMASI VE ÇOĞ.	46237	45722	46171	-515	-449	-1,1	-1
KİMYASAL ÜRÜNLERİ İMALATI	117029	120704	122123	3675	-1419	3,1	-1,2
KİRALAMA VE LEASİNG FAALİYETLERİ	31494	33259	33914	1765	-655	5,6	-1,9
KOK KÖMÜRÜ VE PETROL ÜRÜNLERİ İM.	10006	9978	9998	-28	-20	-0,3	-0,2
KÖMÜR VE LİNYİT ÇIKARTILMASI	44180	43369	43357	-811	12	-1,8	0
KONAKLAMA	480109	507897	570984	27788	-63087	5,8	-11
KUMAR VE MÜŞTEREK BAHİS FAAL	5449	5623	5795	174	-172	3,2	-3
KÜTÜPHANE,ARŞİV VE MÜZELER	4839	5576	5512	737	64	15,2	1,2
MADENCİLİĞİ DESTEKLEYİCİ HİZMET	14333	15230	15131	897	99	6,3	0,7
MAKİNE VE EKİPMAN İMALATI	234353	236012	237129	1659	-1117	0,7	-0,5
MAKİNE VE EKİPMAN,KURULUMU VE ONAR.	183951	190226	192863	6275	-2637	3,4	-1,4
METAL CEVHERİ MADENCİLİĞİ	37088	36660	38348	-428	-1688	-1,2	-4,4
METALİK OLMAYAN ÜRÜNLER İMALATI	246618	244657	246756	-1961	-2099	-0,8	-0,9
MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK FAALİYETİ	208011	208202	208390	191	-188	0,1	-0,1
MOBİLYA İMALATI	198375	193731	195924	-4644	-2193	-2,3	-1,1
MOTORLU KARA TAŞITI VE RÖMÖRK İM.	293239	291126	293230	-2113	-2104	-0,7	-0,7
ORMANCILIK VE TOMRUKÇULUK	43593	39661	39528	-3932	133	-9	0,3
ÖZEL İNŞAAT FAALİYETLERİ	341842	340604	340953	-1238	-349	-0,4	-0,1
PERAKENDE TİC.(MOT.TAŞIT.ONAR.HARİÇ)	1664106	1719179	1752639	55073	-33460	3,3	-1,9
POSTA VE KURYE FAALİYETLERİ	86084	94665	91908	8581	2757	10	3
PROGRAMCILIK VE YAYINCILIK FAAL.	11760	12327	12325	567	2	4,8	0
REKLAMCILIK VE PAZAR ARAŞTIRMASI	68045	61671	62672	-6374	-1001	-9,4	-1,6
SEYAHAT ACENTESİ,TUR OPER.REZ.HİZ	78031	82004	85703	3973	-3699	5,1	-4,3
SİGORTA REAS.EMEK.FONL.(ZOR.S.G.HARİÇ)	29009	32379	32314	3370	65	11,6	0,2
SİNEMA FİLMİ VE SES KAYDI YAYIMCILI	21257	24196	23428	2939	768	13,8	3,3
SOSYAL HİZMETLER	85881	91717	91428	5836	289	6,8	0,3
SPOR, EĞLENCE VE DİNLENCE FAAL.	67270	75837	78881	8567	-3044	12,7	-3,9
SU YOLU TAŞIMACILIĞI	22947	23869	25023	922	-1154	4	-4,6
SUYUN TOPLANMASI ARITILMASI VE DAĞT.	11496	13328	13567	1832	-239	15,9	-1,8
TAŞIMA İÇİN DEPOLAMA VE DESTEK.FA.	342356	352441	354501	10085	-2060	2,9	-0,6
TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI	454477	433387	432674	-21090	713	-4,6	0,2
TELEKOMÜNİKASYON	31420	29531	30109	-1889	-578	-6	-1,9
TOPTAN TİC.(MOT.TAŞIT.ONAR.HARİÇ)	852686	857925	854970	5239	2955	0,6	0,3
TOPTAN VE PER.TİC.VE MOT.TAŞIT.ON..	293490	311646	311344	18156	302	6,2	0,1
TÜTÜN ÜRÜNLERİ İMALATI	6456	6711	6530	255	181	3,9	2,8
ULUSLARARASI ÖRGÜT VE TEMS.FA.	5082	4806	4778	-276	28	-5,4	0,6
ÜYE OLUNAN KURULUŞ FAALİYETLERİ	67984	68280	66017	296	2263	0,4	3,4
VETERİNERLİK HİZMETLERİ	13435	14725	14536	1290	189	9,6	1,3
YARATICI SANATLAR,EĞLENCE FAAL.	15866	18480	18147	2614	333	16,5	1,8
YATILI BAKIM FAALİYETLERİ	53838	57876	58282	4038	-406	7,5	-0,7
YAYIMCILIK FAALİYETLERİ	28142	28962	28819	820	143	2,9	0,5
YİYECEK VE İÇECEK HİZMETİ FAAL.	897323	968962	985048	71639	-16086	8	-1,6

İller	Ekim 2023	Ekim 2024	Eylül 2024	Yıllık Değişim (çalışan)	Aylık Değişim (çalışan)	Yıllık Değişim, %	Aylık Değişim, %
ADANA	390529	393937	391036	3408	2901	0,9	0,7
ADİYAMAN	86176	103204	102201	17028	1003	19,8	1
AFYONKARAHİSAR	112564	116397	115398	3833	999	3,4	0,9
AĞRI	33907	35476	35651	1569	-175	4,6	-0,5
AKSARAY	64451	70762	72245	6311	-1483	9,8	-2,1
AMASYA	51664	51527	52350	-137	-823	-0,3	-1,6
ANKARA	1409123	1452804	1450356	43681	2448	3,1	0,2
ANTALYA	824550	855487	892746	30937	-37259	3,8	-4,2
ARDAHAN	9296	10124	10193	828	-69	8,9	-0,7
ARTVİN	27479	26106	26438	-1373	-332	-5	-1,3
AYDIN	213124	216101	220436	2977	-4335	1,4	-2
BALIKESİR	239327	248575	253925	9248	-5350	3,9	-2,1
BARTIN	37046	37025	37594	-21	-569	-0,1	-1,5
BATMAN	89958	90995	91873	1037	-878	1,2	-1
BAYBURT	10260	10325	10485	65	-160	0,6	-1,5
BİLECİK	60135	60061	61000	-74	-939	-0,1	-1,5
BİNGÖL	31959	32537	32508	578	29	1,8	0,1
BİTLİS	38464	40896	40884	2432	12	6,3	0
BOLU	73797	75609	75577	1812	32	2,5	0
BURDUR	41226	43236	43208	2010	28	4,9	0,1
BURSA	872241	863250	874996	-8991	-11746	-1	-1,3
ÇANAKKALE	111276	113204	116387	1928	-3183	1,7	-2,7
ÇANKIRI	35016	37186	37589	2170	-403	6,2	-1,1
ÇORUM	72558	76687	76813	4129	-126	5,7	-0,2
DENİZLİ	233585	236411	237298	2826	-887	1,2	-0,4
DİYARBAKIR	202601	210099	207331	7498	2768	3,7	1,3
DÜZCE	95402	93853	94118	-1549	-265	-1,6	-0,3
EDİRNE	73817	76304	76508	2487	-204	3,4	-0,3
ELAZIĞ	85849	91338	91289	5489	49	6,4	0,1
ERZİNCAN	37632	36841	37568	-791	-727	-2,1	-1,9
ERZURUM	96220	100902	101594	4682	-692	4,9	-0,7
ESKİŞEHİR	217027	221884	224102	4857	-2218	2,2	-1
GAZİANTEP	409118	404434	404514	-4684	-80	-1,1	0
GİRESUN	62973	64574	64072	1601	502	2,5	0,8
GÜMÜŞHANE	15771	15799	15624	28	175	0,2	1,1
HAKKARİ	25965	27946	27812	1981	134	7,6	0,5
HATAY	194762	238282	222900	43520	15382	22,3	6,9
İĞİDIR	21821	21506	22756	-315	-1250	-1,4	-5,5
ISPARTA	71914	73516	73506	1602	10	2,2	0
İSTANBUL	5061412	5141968	5147232	80556	-5264	1,6	-0,1
İZMİR	1138773	1158041	1172093	19268	-14052	1,7	-1,2
K.MARAŞ	177268	197520	188750	20252	8770	11,4	4,6
KARABÜK	42356	42902	42343	546	559	1,3	1,3
KARAMAN	45758	46164	47058	406	-894	0,9	-1,9
KARS	25741	27912	27777	2171	135	8,4	0,5
KASTAMONU	61785	61681	61966	-104	-285	-0,2	-0,5
KAYSERİ	281423	285639	287021	4216	-1382	1,5	-0,5
KİLİS	22454	22565	22918	111	-353	0,5	-1,5
KIRIKKALE	44239	44195	43945	-44	250	-0,1	0,6
KIRKLARELİ	84778	86827	87693	2049	-866	2,4	-1
KİRŞEHİR	30428	32125	31983	1697	142	5,6	0,4
KOCAELİ	702993	715475	718241	12482	-2766	1,8	-0,4
KONYA	400714	410409	409856	9695	553	2,4	0,1
KÜTAHYA	111623	113534	113447	1911	87	1,7	0,1
MALATYA	115660	132213	125746	16553	6467	14,3	5,1
MANİSA	313479	318165	321529	4686	-3364	1,5	-1
MARDİN	109618	110927	113986	1309	-3059	1,2	-2,7
MERSİN	366788	380744	380288	13956	456	3,8	0,1
MUĞLA	307715	310995	338184	3280	-27189	1,1	-8
MUŞ	31626	32555	32363	929	192	2,9	0,6
NEVŞEHİR	56800	59602	60308	2802	-706	4,9	-1,2
NİĞDE	47997	50081	50149	2084	-68	4,3	-0,1
ORDU	105799	108736	108164	2937	572	2,8	0,5
OSMANİYE	71920	72739	71636	819	1103	1,1	1,5
RİZE	59763	60036	63276	273	-3240	0,5	-5,1
SAKARYA	240493	246993	247233	6500	-240	2,7	-0,1
SAMSUN	220992	230259	229509	9267	750	4,2	0,3
ŞANLIURFA	180368	188628	184828	8260	3800	4,6	2,1
SİRT	31137	31266	30721	129	545	0,4	1,8
SİNOP	32695	33148	33378	453	-230	1,4	-0,7
ŞIRNAK	56289	61757	63066	5468	-1309	9,7	-2,1
SİVAS	88910	92851	93649	3941	-798	4,4	-0,9
TEKİRDAĞ	363968	364895	369378	927	-4483	0,3	-1,2
TOKAT	75284	75573	76108	289	-535	0,4	-0,7
TRABZON	136651	138948	141870	2297	-2922	1,7	-2,1
TUNCELİ	10682	11052	11287	370	-235	3,5	-2,1
UŞAK	76524	76739	76413	215	326	0,3	0,4
VAN	114647	118057	118684	3410	-627	3	-0,5
YALOVA	96330	98291	100399	1961	-2108	2	-2,1
YOZGAT	45357	48846	48877	3489	-31	7,7	-0,1
ZONGULDAK	107742	110467	110199	2725	268	2,5	0,2